

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄)
ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΤΕΤΑΡΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2010
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΘΕΜΑ Α.

- Α1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.
- α.** Στους μετασχηματιστές (Μ/Σ) απομόνωσης ή προστασίας (με σχέση μεταφοράς **1:1**) το δευτερεύον δεν έχει καμία σύνδεση ως προς τη γη. **Σωστό**
  - β.** Στον αυτομετασχηματιστή (ΑΜ/Σ) υπάρχει ηλεκτρική μόνωση μεταξύ πρωτεύοντος και δευτερεύοντος τυλίγματος. **Λάθος**
  - γ.** Οι γεννήτριες παράλληλης διέγερσης ή γεννήτριες διακλάδωσης είναι αυτοδιεγειρόμενες μηχανές. **Σωστό**
  - δ.** Η αλλαγή της φοράς περιστροφής των ασύγχρονων τριφασικών κινητήρων βραχυκυκλωμένου δρομέα γίνεται με την αντιμετάθεση των συνδέσεων των δύο από τους τρεις αγωγούς, που τροφοδοτούν τον κινητήρα. **Σωστό**
  - ε.** Οι σταθερές απώλειες (μαγνητικές και μηχανικές) του ασύγχρονου τριφασικού κινητήρα βραχυκυκλωμένου δρομέα μεταβάλλονται με το φορτίο. **Λάθος**

Μονάδες 15

A2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς **1,2,3,4,5** από τη στήλη **A** και δίπλα το γράμμα **α,β,γ,δ,ε** της στήλης **B**, που δίνει τη σωστή αντιστοίχιση.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Σχέση μεταφοράς Κ του μετασχηματιστή	α. $\frac{9,55 \cdot P}{n}$
2. Αντιηλεκτρεγερτική δύναμη E_a κινητήρα συνεχούς ρεύματος	β. $\frac{60 \cdot f}{p}$
3. Σύγχρονη ταχύτητα n_s (στροφ/min) εναλλακτήρα	γ. $\frac{W_1}{W_2}$
4. Ροπή στρέψης Τ ασύγχρονου τριφασικού κινητήρα	δ. $U \cdot I$
5. Ισχύς P_1 που απορροφά ο κινητήρας συνεχούς ρεύματος	ε. $K \cdot \Phi \cdot n$

Μονάδες 10

1-γ, 2-ε, 3-β, 4-α, 5-δ

ΘΕΜΑ Β.

B1. Τι ονομάζονται Μ/Σ οργάνων μέτρησης (ή Μ/Σ μετρήσεων) και πώς διακρίνονται ανάλογα με τον προορισμό τους;

Μονάδες 9

B2. Τι ονομάζουμε ολίσθηση ασύγχρονου τριφασικού κινητήρα και από ποια σχέση δίνεται;

Μονάδες 7

B3. Να αναφέρετε, ονομαστικά, τρεις (3) από τις μεθόδους εκκίνησης των ασύγχρονων τριφασικών κινητήρων βραχυκυκλωμένου δρομέα.

Μονάδες 9

B1. Μ/Σ οργάνων μέτρησης (ή Μ/Σ μετρήσεων) ονομάζουμε τους Μ/Σ που χρησιμεύουν για τη μέτρηση μεγάλων τάσεων ή εντάσεων ρεύματος, όπως π.χ. συμβαίνει στα δίκτυα υψηλής τάσης (Υ.Τ.) ή στα δίκτυα χαμηλής τάσης (Χ.Τ.), αλλά μεγάλης έντασης. Ανάλογα με τον προορισμό τους, οι Μ/Σ οργάνων διακρίνονται σε: Μ/Σ τάσης και Μ/Σ έντασης.

B2. Ο λόγος της διαφοράς μεταξύ της σύγχρονης ταχύτητας n_s και της ταχύτητας του κινητήρα n προς την σύγχρονη ταχύτητα ονομάζεται ολίσθηση s .

$$S = \frac{n_s - n}{n_s}$$

B3. : Οι τρεις (3) από τις μεθόδους εκκίνησης ονομαστικά των ασύγχρονων τριφασικών κινητήρων βραχυκυκλωμένου δρομέα είναι:

- α) Εκκίνηση με διακόπτη αστέρα –τρίγωνου (Υ-Δ)
- β) Εκκίνηση με αντιστάσεις στον στάτη
- γ) Εκκίνηση με αυτομετασχηματιστή.

ΘΕΜΑ Γ.

Μονοφασικός μετασχηματιστής (Μ/Σ) έχει **1500 σπείρες** στο πρωτεύον τύλιγμα και **150 σπείρες** στο δευτερεύον. Η τάση στο πρωτεύον τύλιγμα είναι **230V**. Στο δευτερεύον τύλιγμα συνδέεται καταναλωτής που διαρρέεται από ρεύμα έντασης **5A**.

Να υπολογίσετε:

Γ1. Τη σχέση μεταφοράς (K) του Μ/Σ.

Μονάδες 5

Γ2. Την τάση (U_2) στο δευτερεύον του Μ/Σ.

Μονάδες 5

Γ3. Το ρεύμα (I_1) στο πρωτεύον του Μ/Σ.

Μονάδες 5

Γ4. Τη φαινόμενη ισχύ (P_s) που αποδίδει ο Μ/Σ στο δευτερεύον.

Μονάδες 10

Γ1.

$$K = \frac{W_1}{W_2}$$

Γ2.

$$\frac{U_1}{U_2} = K \rightarrow U_2 = \frac{U_1}{K} = \frac{230}{10} \rightarrow U_2 = 23(V)$$

Γ3.

$$\frac{I_2}{I_1} = K \rightarrow I_1 = \frac{I_2}{K} = \frac{5}{10} \rightarrow I_1 = 0,5(A)$$

Γ4. $P_{S2} = U_2 \times I_2 = 23 \times 5 = 115(VA)$

ΘΕΜΑ Δ.

Ασύγχρονος τριφασικός κινητήρας τροφοδοτείται από δίκτυο πολικής τάσης $230\sqrt{3}$ V. Όταν κινεί το ονομαστικό του φορτίο απορροφά από το δίκτυο ρεύμα έντασης **10A** με συντελεστή ισχύος **0,8**. Ο βαθμός απόδοσης του κινητήρα στην ονομαστική του λειτουργία είναι **90%**.

Να υπολογίσετε:

Δ1. Την ηλεκτρική ισχύ (P_1) που απορροφά ο κινητήρας από το δίκτυο.

Μονάδες 10

Δ2. Τη μηχανική ισχύ (P) που αποδίδει ο κινητήρας στον άξονά του.

Μονάδες 10

Δ3. Τις απώλειες ισχύος ($P_{απ}$) του κινητήρα.

Μονάδες 5

Δ1. $P_1 = \sqrt{3} \times U_\pi \times I_\pi \times \cos\varphi = \sqrt{3} \times \sqrt{3} \times 230 \times 10 \times 0,8 = 5520(W)$

Δ2. $\eta = \frac{P}{P_1} \Rightarrow P = \eta \times P_1 = 0,9 \times 5520 \rightarrow P = 4968(W)$

Δ3. $P_{απ} = P_1 - P = 5520 - 4968 = 552(W)$